

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicationem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Fasciculus Exercitiorum Et
Considerationum, De Præcipuis Veritatibus Christianæ Fidei Et Sapientiæ -
Ad efformationem Christianæ vitæ, consecutionem salutis æternæ
collectus: & usui accommodatus

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066332

Exerc. 5. De Præparationibus ad Sanctam Mortem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45396

P R A X I S,

DELIS, sub cuius nutibus vitæ nostræ præsentia momenta decurrunt, suscipe preces humiliter ad te clamantium; ut hanc quidem mortalem vitam omnem, secundum Sanctissimæ Voluntatis tuæ beneplacitum, in abundantia honorum operum, adiuvante Gratiâ tuâ semper decureamus: ejus vero decursu sancto, pleno, pretioso, ac tibi placito fine, per Patris tui, & Matris ejus, & Electorum omnium meritis, & per misericordiam tuam, concludamus.

EXERCITIUM V.

De Preparationibus ad Sanctam Mortem.

1. **C**ONstitue te in statu moribundi: inque vicino mortem habentis: & quasi tibi dicitur.
- 1. Petr. 4. 7.* Etum sit ab Apostolo; omnium finis appropinquavit: estote itaque prudentes, & vigilate: & non dormite in vino & ebrietate, sicut dormierunt alii, quia dies Domini sicut furus est: & non sicut latro, qui nocturno tempore venit: sed sicut furus, qui in diebus tranquillæ pacis venit: & non sicut latro, qui nocturno tempore venit: sed sicut furus, qui in diebus tranquillæ pacis venit: & non sicut latro, qui nocturno tempore venit: sed sicut furus, qui in diebus tranquillæ pacis venit.
- Jac. 5. 8.* alio; Confirmate corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquavit; da seriam operam, ut non veniat in vos, sicut in eos, quos non speraverunt: & juxta monitum Prophetæ: quoniam finis venit, venit finis: facite conclusionem.
- Ezech. 7. 2. 6.* Prophetæ: quoniam finis venit, venit finis: facite conclusionem.

2. Conclusionem facere, ut arbitror, est se ad venientem Vitæ finem, hoc est, ad mortem disponere, atque præparare, ne nos impetratos seu mors, seu in morte Dominus reperiat, atque tanquam servi nequam, adventum Domini, nec scientis, nec sperantis; partem nostram cum hypocritis ponat.

3. Collige, & selige tibi juxta statum tui exigentiam, conclusionis, seu dispositionis, præparationisque tuæ ad mortem praxes: quas exc-

cendo, & frequenter, & diligenter, & constanter, inveniatis, (juxta Domini nostri monitum) idoneus atque dignus stare coram Filio Hominis judicaturus vel judicante.

4. Suppono, ac proinde & sepono hîc, conclusiones, dispositionesque, alterius generis, puta civilis prudentiæ ac moris, justitialis quoque obligationis: ut est Testamentum condere, debita creditoribus, mercedem operariis, stipendia familiæ, aliena suis Dominis, pia legata in Animæ subsidium, cæteraque usitata ac necessaria ordinare: quæ proposito meo præsentis non serviunt ad tractandum.

5. Conclusiones præparationesque mei propositi præsentis sunt spirituales: interiùs Animam morituri, sed ad mortem bonam atque sanctam disposituræ: si fuerint practicatae, & maturè, usu, & exercitio frequenti, faciles, familiares, connaturalesque redditæ.

1. Prima præparatio, Assuefacere mentem suam, longo, & crebro usu, ad mortem futuram memorandam, amandam, ruminandam, desiderandam, imaginandam. Non quasi aliquid malum & triste, sed tanquam malorum remedium ac finem, portam verò & reserationem bonorum, & quidem æternorum. Non est ferenda puerilis illa, & verè insipida quorundam à mortis mentione, vel cogitatione abhorrescentia: horreant mortem gentiles, infideles, Dei hostes, peccatis infixi, carnales, avari, odium Dei & horrorem futuri seculi propter vehementem ad præsentis vitæ bona adglutinationem habentes: at justis, amici Dei, operibus bonis, & sanctis debiti, facientes Dei voluntatem ex animo,

mo, placendi Deo studium, & exercitium, p[er] emund
 chritudinisque internæ æmulationem habent[ur] tando
 ut quid isti mortem horreant? Impiorum mor[is] oculis
 meritò ab impiis horretur: est enim ostium ill[ud] fideles
 ad omnem calamitatem, & præcipitium in ære æstima
 nam perditionem. At piorum mors, transi[er]t certa es
 & transmigratio est de miseriis ad felicitatem beant e
 de periculis ad securitatem, de exilio ad Patriam rum fr
 de mortalitate ad immortalitatem, de mundo certè, i
 cælum, de lachrymarum valle ad beatitudin[em] rum: f
 regnum, denique à se ad Deum. anorun

2. Procurare omni ratione, diligentia[m] quæ
 conscientia[m] & animæ munditiem, dabit fug[er]e tis uter
 omnis peccati obfirmata: etiam tantum venialis execra
 deliberati tamen, ac voluntarii, ac frequentat[ur] ita sinu
 cujus labes in Animâ nullo modo toleretur Christi
 amore munditiæ. Sic enim consequetur illud que sua
 promissum Spiritûs Sancti: *Qui diligit Corin
 munditiem, habebit amicum Regem.* Ornatum lum m
 conscientia[m], dabit Exercitatio Virtutum, & ope[rum] quam
 rum eximiorum copia, meritorum quoque Christi Et hoc
 sti Domini communicatio. Divitias verò an[im]e ex stat
 mæ dabit Gratia[m] Dei sanctificantis abundantia. suo, f
 ista autem omnia, & singula, copiosè, facile, nino,
 certò conquirenda, & abundanter cumulanda, perrep
 supra modum adjuvabit; medio
 multa

Prov. 22. 11. 3. Præparatio, quæ est; uti crebrò, accu- Sacra
 ratè, & dignè Sacramentis, tam Pœnitentiæ, efficac
 quàm Eucharistiæ, quorum etsi primum præci- lunt so
 puè sanat vulnera, & emundat ab inquinam[en] in ster
 tis conscientiam; posterius dicit, dotat, & la- marun
 ginat Animam divitiis gratia[m], donisque spiritua- cipia,
 libus; si tamen utrumque ritè obeatur, & fre- ferre:
 quentetur; & prius Sacramentum Animam lavacr
 emun-

emundando locupletat: & posterius eandem di-
 cando clarificat & emundat: & coram Divinis
 oculis pulchrescere admodum facit. Si Christi
 fideles vellent, uti certè possent, agnoscere &
 æstimare, quàm multa, quàm salutaria, quàm
 certa efficacique, quàm expedita, & facilia ha-
 beant exposita, in horum duorum Sacramento-
 rum frequenti usu bona; non procrastinarent
 certè, in menses, aut annos differendo usum eo-
 rum: sed more veterum, ac primorum Christi-
 anorum, in quibus & fides vivebat, & Charitas
 fervebat, quotidie hisce Sanctissimis Sacramen-
 tis uterentur: sed nunc admirandâ nimium, &
 execrandâ diaboli fraude; homines Christiani,
 ita sinunt, & amant se deluti; ut ex omnibus
 Christianæ fidei ac pietatis officiis, animarum-
 que suarum auxiliis, nullum minus curent, nul-
 lum minùs æstiment, nullum minùs frequentent,
 quàm istorum duorum Sacramentorum usum.
 Et hoc faciunt illi Christiani, qui vel maximè,
 ex statu animarum suarum, & ex modo vivendi
 suo, si se vel modicè expendunt, indigent om-
 nino, crebro, ne dicam quotidiano, & insu-
 perrepetito, Sacramenti pœnitentiæ usu, ac re-
 medio, & lavacro. Quotidie enim peccant, &
 multa, & gravia, & varia: quorum remedium,
 Sacramento pœnitentiæ, nullum certius, nullum
 efficacius, nullum expeditius: & tamen isti ma-
 lunt sordescere, & tanquam jumenta putrescere
 in stercorebus iniquitatum suarum, vivaque ani-
 marum suarum cadavera, atque dæmonum man-
 cipia, in massis corporum ignavorum circum-
 ferre: quam per Sacramentum Pœnitentiæ, in
 lavacro Pretiosissimi Sanguinis Christi ablui, at-
 que

539
 CK
 2180
 II
 7

que vivificari: & contra quotidianas suas infirmitates, quotidiano poenitentiae pharmaco curari & confirmari. Tu quisquis sapias Christum inveni-
ne, facies tibi familiarem, & per hoc simul faciem cul-
lem, efficacemque Sacramentorum Poenitentiae & Eucharistiae usum: & tuo proprio felici exitu
rimo disces, percipiesque, tum munditiam hoc ver-
tum ornatum, tum opulentiam admirabilem quens C-
conscientiae tuae: multumque egregiam, ac facile ded-
latii solidi plenissimam dispositionem pro extremo Agone Mortis tuae.

4. Præparatio: Inducere in Animam frequentationem multâ, usum & praxim contritionis de peccatis. Contritionis dico, quam efficacissimam, plenissimam, & quantum fieri potest exaggeratissimam, atque cordialissimam. Huiusmodi exercitationis magnus erit usus sub articulo mortis: quando finaliter cordiali, & cordialiter finali, maximè opus erit omnium peccatorum abolitione. Eam contritionem opus est curatam fieri, quâ aboleantur ex Anima omnes culpæ, non solum quoad reatum peccatorum sed etiam quoad reatum debitumque poenarum & in hac & in futurâ vitâ debitarum. Eandem contritionem opus est esse talem; ut quantum ad hominem est (nam Gratiâ Dei volenti non desinit ex vi eius impossibilitas quædam in mente cum peccato quovis: avellaturque à peccato quocunque omnis affectus, omnis etiam pro- pensio, ac inclinatio voluntatis ad peccatum: fiat in animâ, quasi quædam impossibilitas peccandi, cum sic, & in sic aversâ mente, voluntateque à peccato. Hæc impossibilia non sunt cum Dei auxilio: & quamvis diuturna in Anima pro-

suas in pro statu hujus vitæ esse non possunt; interdum
 armaco tamen esse possunt: & ita animam constituere;
 s Christi ut inveniatur coram Deo, sine omni obligatione
 simul factam culpæ, quàm pænæ: in quo statu si mori ho-
 penitentia minem contingat, purgatorio non gustato, abi-
 elici ex bit rectâ, ad fruendum Deo, in Cælum. Ad
 unditione hoc verò consequendum, plurimum facit fre-
 mirabilem quens Contritionis exercitatio, & in usum fa-
 m, ac cile deductio, cum Divinâ gratiâ.

pro exte 5. Præparatio: Insuefacere quoque Animam
 actibus Virtutum præcipuarum, tam externis,
 imam fr quam (præcipuè) internis: tum ut Anima tali-
 contritio bus actibus, & per hos roboratis habitibus, &
 quàm for ometur, & ditetur, coram Deo: tum ut eadem
 fieri potest Anima in mortis conflictu, dum corporis vires
 2. Huius sensusque concident, ipsa tamen, actus virtu-
 articulum tum facillè sola elicere, seque contra tentationes
 cordialiter tueri, ad Deum surrigere possit, præterito usu
 peccatorum facilitatem præbente. Adfuescat ergo Homo
 est curat dum sanus est, actibus, Fidei firmæ: à certitu-
 na omne dine, dubiis aut dubiorum umbris dimoveri,
 peccatorum vel ad momentum nesciente: non discutiente
 cenarum sensu & ratiunculis quibuscunque articulos fidei
 Eandem ullos: sed revelationi Dei qui nec fallit, nec
 tantum fallitur; propositioni Ecclesiæ, quæ est columna
 non deest & firmamentum veritatis; inhæreat: tanquam
 in mente inviolabili, & omnibus inferni portis solidiori
 à peccato Petrà. Adfuescat etiam exercitio spei & fiduciæ
 in Deum, in ejus Misericordiam, & gratiam,
 catum: & auxilium, & merita Christi Redemptoris: ut
 litas peccati in hâc fiduciâ, sicut Mons Sion: & solidâ cor- 1. Tim. 1. 12.
 e, volun- dis voce dicat cum Paulo: Scio cui credidi: & cum
 non sum Davide: In te Domine speravi: non confundar in Ps. 30. 2.
 in Animo eternum. Adfuescat vel maxime Actibus Cha-
 pro- ritatis

Handwritten notes in the right margin, including the number 11 and other illegible characters.

ritatis Dei ardentibus, & super omnia Deum
stimulantibus, appetentibus, desiderantibus
Item Dei timori casto, filiali, sponsali, reveren-
tiali: ut & speret in bonitate ac miseratione:
vereatur Justitiam ac Majestatem: sic speret
non præsumat: sic timeat, ut non desperet. Per
terea adsuescat Humilitati: & sese fundet in con-
nitione sui nihili, suæ quoad omnia paupertatis
nuditatis, indignitatis, immunditiei, iniquita-
tis, si absit misericordia Dei, & Gratia Redem-
ptoris Christi: quæ nisi qualiacunque hominis
merita, vel opera, sublimet, ac dignificet; om-
nia sunt *quasi pannus menstruatus*. Adsuescat Re-
gnationi plenissimæ in omnem Dei Voluntatem
bonam, beneplacentem, & perfectam, & om-
nia meliora homini providentem. Adsuescat
etiam speciali curâ & affectu illis actibus: quibus
Prima Veritas JESUS, peculiare & maxime ex-
petibiles moribundis assignavit ad promissas
remuneraciones. Ejusmodi Actus sunt: 1. Con-
donatio injuriarum nobis ab aliis irrogatarum
Matt. 6. 14. de quo actu sic Dominus: *Si dimiseritis hominibus peccata eorum (in vos;) dimittet & vobis Pat-
ter celestis delicta vestra.* 2. Fuga judicandi
censurandi alios: de quo actu ait Dominus
Matt. 7. 1. *lite judicare: & non judicabimini.* 3. Fuga con-
demnationis alienorum factorum: ait enim Do-
minus. *Nolite condemnare & non condemnabimini.* 4. Beneficentia in malefactores: de qua
Matt. 5. 44. Dominus: *Diligite inimicos vestros: benefacite
qui oderunt vos: Orate pro persequentibus & calum-
niantibus vos: & erit merces vestra multa: &
eritis filii Altissimi: quia ipse benignus est super in-
justos & malos.* Hæc Dominus. Et quis Mor-

tium
privile-
mus:
6.
tiam
rantia
meritu
fidenti
Ex alia
Virtus
deside
Optim
ritate,
fectio
Renov
Charisi
de, sen
ceat id
dum es
7.
statu
bus,
Hæc
omni
sancta
nis Re
ritate
ex eo
quod
sempe
unde
re: ac
est sta
gionis

tium non velit ejusmodi gaudere in morte suâ privilegiis? Viventes ergo hisce Actibus insuescamus: ut eorum mercede in morte potiamur.

6. Præparatio: Postulare à Deo donum, gratiamque finalis in bono, & gratiæ statu perseverantiæ, quod Donum purè Donum est, & in meritum non cadit: proinde cum magnâ sui diffidentia emendicari à Deo debet frequentissimè. Ex alia tamen parte, cùm Perseverantia sit etiam Virtus; constans, & frequens ejus propositum, desiderium, exercitiumque illius habendum est. Optimus Perseverandi modus in Gratia, in Charitate, in bonis operibus, in sanctitatis, & perfectionis, & boni statûs studio, ille Sancti Pauli; *Renovamini Spiritu mentis vestra: & Æmulamini Charismata meliora: & ille Augustini; Semper adde, semper ambula, semper profice, semper tibi displiceat id quod es, si vis pervenire ad id, quod nondum es.*

*Eph. 4. 23.
1. Cor. 12. 31.*

7. Præparatio: Vivere perfectè secundum statûs, & vocationis suæ exigentiam: in omnibus, etiam quæ minutæ videntur, observantijs. Hæc cura practicè in executionem deducta, omni quidem Christiano in statu morienti, ad sanctam mortem prodest; maximè tamen personis Religiosis, proprio jure, utilitatem, securitatem jucunditatemque præstat in morte idque ex eo capite, quia Religiosus, si revera hoc est quod profitetur; certus est: se omnia agere semper, & ex Dei Voluntate, & juxta illam: unde certus est; etiam se omnia placitè Deo agere: accedit, quod Religiosus status, natura sua, est status pœnitentiæ atque obedientiæ & Religionis, seu Devotionis; ob primum; expiat omnes

omnes suas obligationes culpæ & pænæ: ob
cundum & tertium; amplificat merita suorum
operum omnium coram Deo: gratiamque
gloriam sibi adauget. Ideo perfectus regularis
suarum observator Religiosus, ex hac vita, re
cta ad Cælum migrat.

8. Præparatio: affici singulariter ad Domini
nostri omnem quidem vitam, & vitæ exemplum
sed potissimum ad Passionem, & Crucem,
Mortem: ejusque tum meditationi, tum imita
tioni, tum participationi, affectu rationali
tenere, & æstimativo vacare. Et singulariter
Agoni Christi in Horto, & pertres horas in Cru
ce, in instanti mortis, seu egressus ejus Sacra
tissimæ Animæ de Corpore. Dignum est nota
re ac fide, in primis autem imitatione, quod refer
ente Cæsario, quidam Religiosus impetraverit
sibi gratiam ex hac vita migrandi sine purgatione
ad cælum, hac oratione; *Domine JESU per illam
amaritudinem, quam sustinisti propter me in Cruce
Maximè, quando Anima tua Benedicta egrediebatur
de Corpore tuo: miserere Animæ meæ in egressu suo
Amen.* Ejusdem argumenti, & fructus est illa
oratio: *Domine JESU, instanti mortis tue, & in
stanti mortis Matris tue, omniumque Electorum
tuorum, instans meæ commendo: benedic isti, pro
pter illa.*

9. Præparatio: Tenera & Filiali devotione
affici erga Pretiosissimam Dei nostri Matrem
Hæc est enim constituta præses Agonis, & exitus
nostri extremi: propter quod Sancta Ecclesia docet,
ac jubet nos Dei Matrem invocare specialiter
pro mortis nostræ horâ.

10. Præparatio: Magna ad Sanctos cum Deo
regnat

regnantes devotio, eorumque veneratio, & invocatio: nominatim S. Michaelis Archangeli, S. Custodis Angeli, Sanctorum specialium Patronorum.

11. Præparatio: Singulariter liberalem & assiduam esse in adjuvandis Animabus purgatorii; de quâ re plura inferius.

12. Præparatio: Facere interdum, semel v. g. in mense aut bis, experimentum aliquod mortis, imaginarium quidem, attamen quasi practicum: hæc omnia, vel pleraque faciendo in tali experimento, quæ facta velles in ipsâ reali tuâ morte: & talem mortem imaginariè subeundo: qualem velles re ipsa subire. Bonum etiam est: quotidie in lectulo ad somnum componere se tanquam in loculo & ad mortem: ibique, in manus Sanctissimæ Trinitatis, Christi Domini, ejusque Matris, suam Animam commendare ac deponere.

13. Præparatio: Quotidianos lapsus, item quotidianâ satisfactione, expiationeque abolere: & quidem cum fænore quopiam, ut ubi fortè abundaverit delictum, ibidem abundet etiam gratia, & emendatio: quod ita fiet; si unusquisque defectus, pluribus actibus bonis, inprimis autem contrariis lapsui, fuerit expunctus, aut compensatus.

14. Præparatio: Totum se, vel Animam suam, & cor suum, quotidie à malitiâ lavare, balneo contritionis, Charitatis Dei, & proximi: in specie, amoris inimicorum, & condonationis offensarum, operum misericordiæ, & Eleemosynæ cujuscunque, sed inprimis spiritualis: at peculiariter in balneo sanguinis, mortisque, ac Meritorum JESU CHRISTI. Nusquam enim efficacius

V. P. Druzb. Op. V. Mm Ægy-

Handwritten notes on the right edge of the page, including the number 11 and some illegible characters.

Ægyptii nostri obruuntur, quàm in rubro sanguinis JESU.

15. Præparatio: Quotidie Indulgentias libenter timè concessas, ritè lucrari sæpiùs in diem, sint ex plenariæ, sive partiales, & minores. Hæc enim avaritia sanctissima & innocentissima & magnam in Morte fiduciam præstat: proinde operi Vitæ, jungatur usus indulgentiarum.

16. Præparatio: Inexpletâ fame, sitique, considerare; ac quâ licet, procurare; assiduum semper majus ac majus incrementum divinæ gratiæ: nec non propriæ Animæ, simulque omnium & singularum Animarum, salutem, atque profectum: consecrando, & donando ad id omnia momenta Vitæ suæ, actionum, passionumque rerum, imò & omnium Creaturarum in unum meritum Christi Domini: ejusque Matris, Electorum: atque hac methodo faciendo: ut in tota vitâ, imò totius vitæ, operumque & passionum momenta, sint coram DEO zelus gloria ipsius, & animarum propter ipsum.

17. Præparatio: Curare, atque facere, ut omnes, & singulæ vitæ nostræ actiones ac meditationes, seu passionis, singulaque momenta rerum, sint ex intentione nostrâ, dispositiones cordis & animæ, ad gratias tam actuales, quam habituales: in specie sacramentales, & sacrificiales & ad ipsa Sacrificia, atque Communiones: factuales, si fieri possent; spirituales verò, quæ in gratiam hæc possunt: Imò ut omnia vitæ nostræ actionumque ac passionum momenta, sint nobis Communiones spirituales: sive vota ac desideria Sanctissimæ Eucharistiæ reipsâ recipiendæ: quæ Christo uniendi, pascendi, in eum trans-

mandi: Exemplo Sanctissimæ Dei nostri Genitricis Mariæ; quam tradunt, & Sacramentaliter creberrimè communicasse: & spirituales communionones nunquam intermisisse.

18. Præparatio: Affuescere, & familiarem sibi reddere, triplicem actum affectumque, homini ad veram internam solidamque humilitatem cordis, & ad Deum fidelitatem mentis fundandam, valde utilem: omninoque necessarium. Primus actus & affectus est: cognitâ penitissimè paupertate suâ omnimodâ, omnia & singula, à Deo quotidie, & sæpius emendicare bona: utpote à quo solo bono cuncta procedunt. Secundus actus & affectus est: eadem omnia bona à Deo accepta, eidem quotidie, aut etiam sæpius ex toto restituere: & ut ab eo serventur petere: quandoquidem Dei solius est, omne bonum: & quoniam bonis Dei, malè est apud hominem: qui partim est stultus puer, æstimare bona DEI nesciens: partim est absurdus helluo, bona Dei prodigere sciens, sed conservare nesciens: partim est sceleratus fur, bona Dei, Deo surripere, sibi illa arrogare, ac de illis superbire, sciens, audens, & solens. Benè ergo & necessario adsuescet homo, restituere Deo, omnem bonitatem, & bonitatis laudem, & gratiarum actionem: sibi verò reservare suam pauperiem, malitiam, & malitiæ pœnam, facieique propriæ confusionem: quæ sola & omnia debentur homini: etiam pro ipsis bonis ac meritis ejus, quatenus quidem ex ipso sunt, & ipsius sunt. Unde homo, tam ipsum se, quàm omnia sua, qualitercunque bona secum; vilificare, & in suo nihilo, in ejusque vilirate demergere, & sic tam se, quàm illa appetiari debet. Quatenus

M m 2

autem

autem bona, meritaque nostra, à Deo, & ei gratiâ sunt; eatenus Dei revera sunt: & ei attribui, reddique extoto debent, cum laude, & gratiarum actione. Et quamvis in eis homo ipse sobriè potest, debet tamen etiam propter illa timere: quia etsi sunt à Deo donata, remanent tamen hominis coram Deo debita: quorum ista ratio erit reddenda. Tertius actus & affectus est: Gratiâ Divinâ tam Sanctificantis, quam Auxiliantis (atque in hoc passu hujus maximè) tener cordialisque æstimatio: eidemque per omnia hæsiō: ita ut ex veritate persuasissimâ, cum Divino Paulo, dicat Homo assiduè: *Gratiâ Dei sum quod sum: & id etiam; (Augustinus addit) quod non sum: & gratia ejus in me vacua non fuerit.* Non est autem vacua, si agnoscitur, amatur, prædicatur, laudatur, esse gratia.

1. Cor. 15. 10.

Hiscæ tribus actibus affectibusque multum frequentatis, & in mente, seu corde radicatis, indubiè Homo præclarè, & cum quadam soliditate, disponitur coram Deo, ad benè obediendum mortis negotium: omnem enim locum præferunt, aditumque isti actus affectusque præcludunt superbiæ: quæ maximè insidiatur in mortu hominibus, & imprimis quidem justis: proinde hæis actibus affectibusque præmunitos esse mortu rientes oportet.

Has præparationes, utiliter sibi comparabit quisquis suam mortem coram Deo bonam, & beatam, & pretiosam esse desiderat. Porrò alias præparationes quisque arbitrato suo, juxta statum suum, juxta ductorum spiritualium consilia, juxtâ morem & praxim justorum, & maximè juxtâ mentem, & sensum Sanctæ Catholicæ Ecclesie, aut

clesiæ præfinit: duo hæc cordi habens quæ sub-
 jungo. 1. Ut maturè negotium hoc, & ad pra-
 xim, executionemque, animum, & laborem ap-
 plicet: hîc enim revera *quod differtur, aufertur.*
 2. Ut in executione non deficiat, neque lassescat,
 sed obfirmato animo constanter ad mortem per-
 severet. Omnis enim quæ hîc subibitur fatigatio;
 optimè compensabitur pretiosæ mortis præmio.

P R A X I S.

DEUS, sub cujus nutibus vita nostræ præsentis mo-
 menta decurrunt: suscipe preces ad te humili-
 ter clamantium: ut hanc quidem mortalem vitam
 omnem, secundum Sanctissimæ Voluntatis tuæ bene-
 placitum, semper in abundantia bonorum operum,
 auxiliante gratia tuâ decurramus: ejus verò decur-
 sum, sancto, pleno, ac tibi placito sine, per Filii tui,
 & Matris ejus, Electorumque omnium merita; &
 per misericordiam tuam concludamus.

EXERCITIUM VI.

*Summarium scrutiniî Conscientiæ ante
Mortem.*

Constitue te in statu moribundi, & jam re-
 sponsum mortis in se habentis, atque *velo-*
cem fore sui tabernaculi depositionem advertentis. 2. Pet. 1. 14.
 2. Vide, ut sis unus de prudentibus Virgini-
 bus: ut egressus obviam Sponso, inveniatis ha-
 xta statumens lampadem ornatam, lucentem, ardentem-
 que, & insuper oleo abundantanti instructam: atque
 & maxime id tempestivè: ne tum primùm oleum aut mendi-
 ces, aut emptites, quando Sponsus adveniet: &

M m ;

ad